

РЕШЕНИЕ

№ 36724

гр. София, 23.09.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 16 състав, в
публично заседание на 08.07.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ася Тодорова

при участието на секретаря Елица Делчева, като разгледа дело номер **4399** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 13, ал. 9 от Закона за енергетиката (ЗЕ) и е образувано по жалба на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], [улица], „И. П.“, представлявано от членовете на Управителния съвет Р. Ц. и В. С., срещу Решение № Ж-193/11.03.2026 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), с което на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД са дадени задължителни указания в 7-дневен срок да изготви и представи на „К и К – 2011“ ООД становище за присъединяване на ФЕЦ с мощност 2.2 MW, предвидена за изграждане в имот с идентификатор 04279.109.33, местност П. мост, находящ се извън регулационните линии на [населено място], помествайки цена за присъединяване в съответствие с разпоредбата на чл. 27 от Закона за енергия от възобновяеми източници (ЗЕВИ) и мотивите на решението. В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспореното решение поради противоречието му с материалния закон и липса на мотиви. Сочи се противоречие на оспореното решение с влезлите законна сила съдебни решения и се твърди, че КЕВР не е изпълнила същите. Не се оспорва, че ЗЕВИ се явява специален по отношение на ЗЕ и Наредба № 1 /14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия. Излагат се съображения, че, независимо, че в своята константна практика ВАС приема за безспорно, че всички съоръжения след границата на собственост по реда на чл. 27 от ЗЕВИ следва да бъдат изградени от и за сметка на оператора на съответната мрежа, при внимателно тълкуване на съдебните актове се установява, че при една и съща хипотеза би могло да се приложи както правилото на чл. 27

от ЗЕВИ, така и това, инкорпорирано в чл. 26, ал. 10 от ЗЕВИ. Твърди се приложимост на чл. 26, ал. 10 в конкретния случай, доколкото са налице предпоставките за това. Правилото на чл. 27 от ЗЕВИ е свързано с целта на закона, а именно насърчаване производството на енергия от възобновяеми източници. Идеята на разпоредбата е да се ограничи евентуално недобросъвестно поведение от съответния мрежови оператор, в случай че е налице необходимост от изграждане на скъпоструващи електроенергийни присъединителни съоръжения за присъединяване на производител на енергия от възобновяеми източници. По този начин законодателят е въвел едно ограничение не само с идеята да стимулира производителите на зелена енергия, но и да възпира евентуална злоупотреба за изграждане на подобни съоръжения за негова сметка. Различен е смисълът, заложен в чл. 26, ал. 10 от ЗЕВИ. Твърди се, че константната съдебна практика в подобни случаи губи своето правно значение, тъй като разпоредбата е нова и е обнародвана и влязла в сила с ДВ, бр. 86 от 13 Октомври 2023 г. Идеята на законодателя при създаването на тази норма е, че, въпреки че целта на закона е подпомагане и стимулиране на производителите на зелена енергия, в случаите, в които за посочения обект на производство са необходими дейности за повишаване на преносната способност на съответната мрежа, в цената за присъединяване за този обект се включват и тези разходи. Когато за присъединяване на енергиен обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници е необходимо да се извърши разширение и/или реконструкция на електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа, операторът посочва това в становището, а разширението и/или реконструкцията на електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа в тези случаи може да бъде свързано единствено с осигуряване на преносните възможности на съответната мрежа за предоставяне на достъп на производителя (чл. 26, ал. 5 от ЗЕВИ), от което следва, че, въпреки че съдът е постановил, че ЗЕВИ се явява специален по отношение на ЗЕ и Наредба № 1/2017 г., същият този специален закон изрично препраща към Наредбата. Сочи се, че цената за присъединяване е различна от цената за изграждане на съоръжението. В съответствие на мотивите на АССГ и ВАС по предходните съдебни производства не следва да се вменява в тежест на заявителя изграждането на нова въздушна електропроводна линия, но същата следва да се включи в цената за присъединяване на обекта, тъй като тя е нужна за увеличаване на преносната способност, в случая чрез подмяна на трансформатор с такъв с по-голяма мощност. Т.е. по категоричен начин се установява от събраните в производството доказателства, че описаните дейности за присъединяване на фотоволтаичната електроцентрала са свързани с повишаване на преносната способност на мрежата и са необходими за присъединяването на обекта, както и, че съгласно инвестиционната програма на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД за периода 2023 г. – 2026 г., т.е. действаща към момента и към момента на издаване на становището, изграждането на нови електропроводни линии с високо напрежение (110 kV) и на нови въздушни електропроводни линии със средно напрежение (10 и 20 kV) не е предвидено като част от нея. Твърди се, че АССГ е приел, че подмяната на трансформатора и изграждането на нова въздушна линия са дейности по реконструкция и модернизация на електрическата мрежа, но в конкретния случай същите са свързани само и единствено с присъединяването на обекта на производителя, разходите ще бъдат предизвикани само и единствено от неговото инвестиционно намерение и следва да бъде приложена разпоредбата на чл. 26, ал. 10 от ЗЕВИ. Посочените съоръжения не целят присъединяване на други битови или небитови потребители или производители. В този смисъл се твърди, че прогнозната цена в становището е определена в съответствие със закона и с влезлите в законна сила решения, а

КЕВР в оспореното решение не е отговорила на основния спорен въпрос, а именно относно начина на определяне на цената на присъединяване при наличието на вече издадено становище за присъединяване. Иска се от съда да отмени оспореното Решение № Ж-193/11.03.2026 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР). Претендира се присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение.

В съдебно заседание и в депозирано по делото писмено становище, жалбоподателят, чрез процесуалния си представител по пълномощие надлежно упълномощен юрисконсулт, поддържа жалбата по изложените в същата съображения.

Ответникът Комисия за енергийно и водно регулиране, чрез процесуалния си представител по пълномощие юрисконсулт Б., в съдебно заседание и в депозирано по делото писмено становище, изразява становище за неоснователност на жалбата и за правилност и законосъобразност на оспореното решение на КЕВР. Сочи се, че ЕРМ Запад неправилно е определило цената за присъединяване, като е включило разходи, представляващи развитие, включително реконструкция и модернизация на електроразпределителната мрежа. За производителя имотът му свършва до регулационната линия - имотната граница и носи отговорност само за съоръженията в него — ЗРУ и въздушен електропровод до имотната граница. В ЗЕВИ, който е и основният нормативен акт, регулиращ обществените отношения във връзка с производството на електрическа енергия от възобновяеми източници, ясно е посочено и разграничено как се разпределят разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване на енергиен обект на производител към съответната мрежа. Това разпределение е следното: разходите за изграждане на съоръженията за присъединяване до границата на собственост на електрическите съоръжения са за сметка на производителя, а разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, както и за развитие, включително реконструкция и модернизация на електрическите мрежи във връзка с присъединяването са за сметка на собственика на съответната мрежа (чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕВИ). Отбелязва, че подмяна на съществуващ силов трансформатор № 2 (40 MVA) с нов, с номинална мощност (50 MVA), включително необходимите защиты в подстанцията, попадат в категорията „реконструкция и модернизация на електрическите мрежи“, която категория е изрично изключена от компонентите, които могат да се включват в цената за присъединяване в случая (чл. 27, ал. 2 ЗЕВИ). Не следва да се вменява в тежест на заявителя и изграждането на нова въздушна електропроводна линия от килия 20 kV на подстанцията до имота. Независимо, че съгласно ЗЕ цената за присъединяване се определя с наредба, ЗЕВИ се явява специален закон и нормативен акт от по-висок ранг. Претендира се присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Заинтересованата страна „К и К 2011“ ООД, чрез процесуалния си представител по пълномощие адв. Р., в съдебно заседание и в депозиран по делото писмени бележки, изразява становище за неоснователност на жалбата и за правилност и законосъобразност на оспореното решение на КЕВР. Сочи се, че в решение № 24911 от 21.07.2025 г., постановено по адм.д. № 4779/2025 г. по описа на АССГ, влязло в законна сила, изрично е посочено, че разходи за изграждане на съоръжения за присъединяване от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, както и за развитие, включително реконструкция и модернизация на електрическите мрежи във връзка с присъединяването са за сметка на собственика на съответната мрежа, поради което същите неправомерно са възложени на заявителя. Аналогични са формулираните изводи в решение на ВАС № 1478 от 10.02.2026 г., постановено по адм.д. № 9821/2025 г. по описа на същия съд, с което е оставено в сила решението на АССГ. Излагат се съображения, че законовата рамка на чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕВИ ясно и категорично разпределя

разходите, като на производителите на електрическа енергия при заявено искане за присъединяване се възлагат единствено разходите за съоръжения за присъединяване, ситуирани в регулационните граници на имота му. В същото решение на ВАС ясно и точно е посочено „В допълнение, чл. 22 ЗЕВИ задължава касационния жалбоподател ЕРМ Запад, съобразно целите в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници, да предвиди електрически мощности за присъединяване за година напред, а съгласно чл. 28 от ЗЕВИ операторите на разпределителните електрически мрежи, какъвто е ЕРМ Запад, във връзка с изпълнение на целите и мерките, заложи в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници, включват в ежегодните инвестиционни и ремонтни програми средства за развитие на мрежите, свързани с присъединяването, преноса и разпределението на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници.“ В този смисъл се сочи, че оспореното решение на КЕВР е издадено изцяло в съответствие и в изпълнение на задължителните съдебни указания. Твърди се, че основната цел на ЗЕВИ е насърчаване производството и потребление на енергия, произведена от възобновяеми източници и самият законодателен факт, че разпоредбата на чл. 27, ал. 2 е след чл. 26, ал. 10 от ЗЕВИ определя същата като специална правна норма. Претендира се присъждане на направените по делото разноски съгласно списък, който се представя.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

На 15.04.2022 г. в „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е постъпило заявление за предпроектно проучване на условията за присъединяване на ФЕЦ с мощност 2,2 MW, предвидена за изграждане в имот с идентификатор 04279.109.33, местност П. мост, извън регулационните линии на [населено място]. В изпълнение на заявената услуга на 11.05.2022 г. разпределителното дружество е издало предпроектно проучване, съгласно което присъединяването на обекта е възможно да бъде извършено към електропровод 20 kV „Чифлика“ от подстанцията „А. М.“, изграждане на трансформаторен пост, кабели средно и ниско напрежение. В същото е отразено, че след одобряване на ПУП за имотите следва да бъде подадено искане за проучване и издаване на становище за присъединяване на обекти към електроразпределителната мрежа на ЕРМ Запад по реда на Наредба № 6, както и че ако в срок до една година не е приключила процедурата по одобряване на ПУП и влизането му в сила дружеството си запазва правото при следващи искания за проучвания да предостави условията за присъединяване, съобразени с техническите параметри и характеристики на мрежата средно и ниско напрежение в района.

На 02.05.2023 г. жалбоподателят подава ново заявление с вх. № [ЕГН] за проучване на условията за присъединяване на горепосочения ФЕЦ, към който момент имотът все още не е в регулация. С писмо електроразпределителното дружество е уведомило повторно дружеството относно определените условия за присъединяване към електроразпределителната мрежа - проектиране и изграждане на нова кабелна линия 20 kV от ТП-1 „С. В.“ до имота, с приблизителна дължина 1,5 км, в имота да се монтира нов трафопост, ситуиран на имотна граница с възможност за 24-часов достъп, с кабелно захранване, а измерваното на консумираната електрическа енергия да се осъществи на страна 20 kV, в сектор „Мерене 20 kV на закрыта разпределителна уредба (ЗРУ) 20 kV. Със същото писмо „К и К 2011“ ООД е уведомено, че в съответствие с действащата нормативна уредба условията за присъединяване следва да бъдат съгласувани с „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, за което е определена и дължимата се такса.

С писмо с изх. № ЦУ-ЕСО-7994#1/25.10.2023 г. „ЕСО“ ЕАД е уведомило „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, че не съгласува условията за присъединяване, тъй като капацитивният ток на мрежа 20 KV, присъединена към подстанцията „А. мак“, надвишава

допустимите стойности, регламентирани в Наредба № 9 за техническата експлоатация на електрически централи и мрежи, като е указано, че ЕРМ Запад следва или да предложи техническо решение за овладяване на капацитивния ток при земно съединение или да предложи алтернативни условия за присъединяване на обекта.

След анализ на съществуващите съоръжения, присъединени и заявени за присъединяване клиенти и производители, включително и планове за развитие на мрежата електроразпределителното дружество е определило следните условия за присъединяване: от килия 20 kV на подстанция „Д.“ да се изгради нова въздушна електропроводна линия 20 kV до имот 04279.109.33, местност „П. мост“, землище на [населено място]. Въздушната електропроводна линия да се изпълни със стандартни ст. б. И ст. р. Стълбове съгласно приетата номенклатура в страната, стандартни изолатори и оразмерен проводник тип АС 95 мм² (L~5 km); в посочения имот да се изгради нов трафопост, ситуиран на имотна граница, с възможност за 24-часов достъп, с кабелно/въздушно захранване от нов ЖР стълб на проектния електропровод.

Със становище с изх. № ЦУ-ЕСО-7994#5/25.11.2024 г. „ЕСО“ ЕАД е определило технически условия с място на присъединяване КРУ № „41, Резерва“ от РУ 20 kV на подстанция „Д.“ чрез подмяна на съществуващ силов трансформатор № 2 (40 MVA) с нов, с номинална мощност (50 MVA), включително необходимите защиты в подстанцията. Съоръженията ще бъдат проектирани, доставени, монтирани и въведени в експлоатация от ЕСО, а цената следва да бъде заплатена от ЕРМ Запад, на два етапа - за първи етап от присъединяването към преносната мрежа сумата от 342 000,00 (триста четиридесет и две хиляди) лева без ДДС, а за втория – изравнителна вноска за оставащата част от действително направените разходи.

На 12.12.2024 г. разпределителното дружество е издало становище SAP № IB-32-24-41155 с горепосочените условия за присъединяване на обекта, общо включващи изграждането на нова въздушна електропроводна линия от килия 20 kV на подстанция „Д.“ до имот 04279.109.33, местност „П. мост“, землище на [населено място] със стандартни ст. б. И ст. р. Стълбове, съгласно приетата номенклатура в страната, стандартни изолатори и оразмерен проводник тип АС 95 мм²; нов трафопост, ситуиран на имотна граница, с възможност за 24-часов достъп, с кабелно/въздушно захранване от нов ЖР стълб на проектния електропровод; подмяна на съществуващ силов трансформатор № 2 (40 MVA) с нов, с номинална мощност (50 MVA), включително необходимите защиты в подстанцията. В т. 4 от становището е вписано, че цената за присъединяване е равна на действително направените разходи на ЕСО за присъединяването на обекта съгласно чл. 32, ал. 2 от наредбата по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, посочено е какви разходи включва цената за присъединяване, посочен е начинът на изчисляване, а именно – разходите за подмяна на трансформаторите (т.4.1.1.), разходите за извършване на дейностите и съоръженията (т.4.1.2.), разходите за извършване на дейностите по т.4.1.1. и т.4.1.2. (т.4.1.3.). Посочено е, че на първи етап клиентът ще заплати сумата от 342 000,00 (триста четиридесет и две хиляди) лева без ДДС преди сключване на окончателен договор за присъединяване при ред и условия на Наредба 6, а на втория - изравнителната вноска за оставащата част от действителните разходи на ЕСО за присъединяване на обекта - в тридесетдневен срок от датата на протокола за успешно проведени 72-часови проби на съоръженията и апаратурата по т. 4.1, подписан от страните по договора, констативен протокол и фактура за цената на присъединяване, издадена от ЕСО на ЕРМ Запад. В т. 9 от същото е посочено, че електрическите съоръжения след границата на собственост се изграждат от и за сметка на присъединяваното лице и са негова собственост в съответствие с член 117, ал. 7 от Закона за енергетиката.

З. „К и К 2011“ ООД е оспорил становище SAP № IB-32-24-41155 по административен ред пред Комисията за енергийно и водно регулиране. По жалбата е образувана преписка и извършена

проверка на основание чл. 142 и чл. 143 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, във връзка с което е изискано становище от „ЕРМ Запад“ ЕАД, което с отговор от 13.1.2025 г. е описало горепосочената фактология и представило данни от преписката. С писмо от 19.02.2025 г. КЕВР е изисквала допълнителни данни и доказателства, че при определяне на техническите условия за присъединяване на обекта са спазени изискванията на Наредбата за предоставяне на възможно най-доброто икономическо и техническо решение, както и да бъде изяснена причината, поради която след отказа на ЕСО да съгласува присъединяване чрез кабелен електропровод към п/ст „А. М.“ не са предложени условия за присъединяване към въздушен такъв. С писмо от 24.02.2025 г. ЕРМ Запад е дало отговор, че единственият въздушен електропровод в близост до имота е ВЕЛ „П.“ от подстанция „Д.“, който е с изчерпан капацитет и включването на заявената мощност 2000 kW към дадената електропроводна линия ще доведе до недопустимо влошаване на показателите за качество на електрическа енергия, като напрежението в точките на присъединяване надхвърля 21.05 kV, за което има приложен модел на изчисление на електропровода. По отношение на възможността за присъединяване на въздушен кабелен електропровод към п/ст „А. М.“ дружеството е изпратило модел, видно от който подстанция „А. М.“ географски е разположена на по-голямо разстояние от присъединявания обект от подстанция „Д.“ като изводите средно напрежение, присъединени към подстанция „А. М.“ са основно кабелни. Пояснено е, че разпределителното дружество не разполага с въздушни електропроводни средно напрежение в близост до имота на присъединяваното лице, към които да присъедини обект: фотоволтаична централа инсталирана мощност до 2 MW. Въз основа събраните данни и доказателства след приключване на проверката по жалбата с Решение № Ж-301 от 25.03.2025 г. енергийният регулатор е приел, че ЕРМ Запад коректно е определило в съответствие с чл. 71, ал. 3. т. 2 от Наредба № 6 от 24 февруари 2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи (отм.), че граница на собственост на електрическите съоръжения са клемите за присъединяване на проводниците на въздушния електропровод на производителя към въздушния електропровод на електроразпределителния оператор и мястото на присъединяване, като за последното се е позовавал на предоставения от ЕРМ Запад модел и от справка в електронната страница на Агенцията по геодезия, картография и кадастър, видно от които п/ст „Д.“ се намира на по-близко разстояние до имота на жалбоподателя от п/ст „А. мак“. На следващо място КЕВР е приела, че в случая няма допуснато нарушение с промяна на условията от първоначалното проектно предложение за включване към п/ст „А. мак“, доколкото същото няма обвързващ характер, още повече, че подлежат на съгласуване с ЕСО, който може, както и в процесния случай, да откаже съгласуване. След като е направено ново проучване и предложение за присъединяване, не се установява нарушение на процедурата. Според мотивите на КЕВР с включването в цената за присъединяване разходите на ЕСО по подмяна на трансформатора в п/ст „Д.“ също няма нарушение, доколкото с изменението в чл. 32, ал. 1 от Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, обнародвана в ДВ. бр. 41 от 10.05.2024 г., влязло в сила от 10.05.2024 г., цената за присъединяване на производител е индивидуална и включва действителните разходи за изграждане на съоръженията за присъединяване към съответната електрическа мрежа. В цената за присъединяване се включват и разходите, които съответният мрежови оператор прави за присъединяване на повишената присъединена мощност към оператора на електропреносната или електроразпределителната мрежа. Изменението обхваща и започналите производства по присъединяване.

Решение № Ж-301 от 25.03.2025 г. е оспорено по съдебен ред, във връзка с което е образувано

адм.д. № 4779/2025 г. по описа на АССГ. С решение № 24911 от 21.07.2025 г., постановено по делото, потвърдено с решение № 1478 от 10.02.2026 г., постановено по адм. д. № 9821/2025 г. по описа на ВАС, е отменено оспореното Решение № Ж-301 от 25.03.2025 г. на КЕВР и преписката е изпратена на Комисията за енергийно и водно регулиране за продължаване на административното производство, при спазване на дадените указания по прилагане на закона в срок от 14 дни, считано от влизане в сила на решението. В решение № 1478 от 10.02.2026 г. на ВАС по адм. д. № 9821/2025 г. е посочено „Обосновани са изводите на съда, че процесното решение на КЕВР относно условията за присъединяване на обекта на жалбоподателя е в несъответствие с материалния закон и по-конкретно чл. 27, ал. 1 и 2 от ЗЕВИ. Съгласно чл. 27, ал. 2 от ЗЕВИ разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване на енергийния обект на производител към съответната мрежа от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, както и за развитие, включително реконструкция и модернизация, на електрическите мрежи във връзка с присъединяването са за сметка на собственика на съответната мрежа. Законовата рамка по чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕВИ ясно и категорично разпределя разходите, които следва да се възложат на производителите на електрическа енергия при заявено искане за присъединяване – производителят носи отговорност само за съоръженията за присъединяване, ситуирани в регулационните линии на имота му. Правилни са изводите на АССГ, че обсъдените разпоредби на ЗЕВИ се явяват специални пред чл. 116, ал. 2 и ал. 3 от ЗЕ и НАРЕДБА № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, които уреждат, че при присъединяване на нов производител, когато има необходимост от развитие на мрежата (вкл. реконструкция), тези разходи могат да бъдат за сметка на заявителя, когато се извършват в негова полза. В допълнение, чл. 22 от ЗЕВИ задължава касационния жалбоподател ЕРМ Запад, съобразно целите в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници, да предвиди електрически мощности за присъединяване за година напред, а съгласно чл. 28 от ЗЕВИ операторите на разпределителните електрически мрежи, какъвто е ЕРМ Запад, във връзка с изпълнение на целите и мерките, заложили в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници, включват в ежегодните инвестиционни и ремонтни програми средства за развитие на мрежите, свързани с присъединяването, преноса и разпределението на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници.“

Издадено е оспореното решение на КЕВР № Ж-193/11.03.2026 г., с което КЕВР е дала задължителни указания на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД в 7-дневен срок да изготви и представи на „К и К – 2011“ ООД становище за присъединяване на ФЕЦ с мощност 2.2 MW, предвидена за изграждане в имот с идентификатор 04279.109.33, местност П. мост, находящ се извън регулационните линии на [населено място], отговарящо на нормативните изисквания на разпоредбата на чл. 27 от ЗЕ. Решението е обосновано с мотивите на съдебните решения на ВАС и АССГ, влезли в законна сила, съгласно които „подмяна на съществуващ силов трансформатор № 2 (40 MVA) с нов, с номинална мощност (50 MVA), включително необходимите защиты в подстанция Д., попадат в категорията „реконструкция и модернизация, на електрическите мрежи“, която категория е изрично изключена от компонентите, които могат да се включват в цената за присъединяване в случая (чл. 27, ал. 2 от ЗЕВИ). Аналогично, не следва да се вменява в тежест на заявителя и изграждането на нова въздушна електропроводна линия от килия 20 kV на подстанция „Д.“ до имота.“, както и че решението на КЕВР, с което е потвърдено Становище SAP №IB-32-24-41155 относно условията за присъединяване на обекта на „К и К 2011“ ЕООД, е в несъответствие с материалния закон и по-конкретно чл. 27, ал. 1 и 2 от ЗЕВИ. Категорично е посочено, че законовата рамка по чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕВИ ясно и категорично разпределя разходите, които следва да се възложат на производителите на електрическа енергия при заявено

искане за присъединяване – производителят носи отговорност само за съоръженията за присъединяване, ситуйрани в регулационните линии на имота му, които разпоредби се явяват специални пред чл. 116, ал. 2 и ал. 3 от ЗЕ и Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, които уреждат, че при присъединяване на нов производител, когато има необходимост от развитие на мрежата (вкл. реконструкция), тези разходи могат да бъдат за сметка на заявителя, когато се извършват в негова полза. Решението в съобщено на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД на 16.03.2026 г., жалбата е подадена в Административен съд София-град, чрез КЕВР, на 27.02.2026 г.

Въз основа на установената фактическа обстановка съдът достига до следните правни изводи: Жалбата е допустима, като подадена от надлежна страна и в законоустановения срок.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна.

Съгласно чл. 168 от АПК съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК, дали актът е издаден от компетентен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материалноправните разпоредби по издаването му, съобразен ли е с целта на закона.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган, на когото са възложени функции по регулиране на дейностите в енергетиката – чл. 10 от ЗЕ, а с чл. 22, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗЕ на КЕВР е предоставено правомощието да разглежда жалби на ползватели на мрежи и съоръжения срещу оператори на преносни и разпределителни мрежи, добивни предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ и оператори на съоръжения за втечен природен газ, свързани с изпълнението на задълженията им по този закон, и на потребители срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги и на клиенти срещу доставчици на енергия и природен газ, включително крайни снабдители, свързани с изпълнението на задълженията им по този закон. Ал. 5 на чл. 22 предвижда, че в случаите, когато комисията приеме жалба за основателна, тя с решението дава задължителни указания по прилагането на закона. Съгласно чл. 22, ал. 7 от ЗЕ редът за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове се уреждат в Наредбата по чл. 60. Съгласно чл. 147, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 когато в резултат на проверката по жалбата и събраните в хода на административното производство доказателства комисията установи, че жалбата е неоснователна тя с решение прекратява преписката. Когато в резултат на проверката по жалбата и събраните в хода на административното производство доказателства комисията установи, че жалбата е основателна, тя с решението си дава задължителни указания и определя подходящ срок за изпълнението им. Съдът намира, че решението е издадено от компетентен независим специализиран държавен колективен орган, на когото са възложени функции по регулиране на дейностите в енергетиката, във водоснабдяването и канализацията – чл. 10 от ЗЕ, в рамките на законовите му правомощия, регламентирани в чл. 22, ал. 1, т. 1 от ЗЕ и чл. 142, ал. 1, т. 1 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, взето е на закрито заседание на КЕВР в състав „Енергетика“ при наличие на изискуемия кворум и мнозинство. В случая решението е взето на заседание на Комисията в състав „Енергетика“ в присъствие на трима членове на комисията и решението е взето с 3 гласа „за“ от присъствалите трима. Т. е. заседанието е проведено от компетентния състав, заседавал при наличие на изискуемия по чл. 13, ал. 1 от ЗЕ кворум, а решението е постановено при наличие на предвиденото в чл. 13, ал. 3, т. 1 от ЗЕ мнозинство, подписано е от членовете, участвали в закритото заседание, издадено е в предвидената писмена

форма по чл. 59 от АПК. С оглед на това оспореното решение е издадено от компетентен орган в предвидената от закона форма.

Не е предмет на спор, че производството е образувано във връзка със заявление за предпроектно проучване на условията за присъединяване на ФЕЦ с мощност 2,2 MW, предвидена за изграждане в имот с идентификатор 04279.109.33, местност П. мост, извън регулационните линии на [населено място], собственост на „К и К 2011“ ООД. Не е предмет на спор, че операторът на мрежата е извършил проучване и в резултат на това е определил оптималното място за присъединяване. Не се спори между страните, че границата на собственост на електрическите съоръжения е определена в съответствие на законовите разпоредби и лицензионните задължения на оператора на разпределителната мрежа. Спорът между страните в производството е единствено относно приложимата законова рамка, по която следва да се определи цената на присъединяване и съответно следва ли разходите за подмяна на съществуващ силов трансформатор № 2 (40 MVA) с нов, с номинална мощност (50 MVA), включително необходимите защиты в подстанция Д. и изграждането на нова въздушна електропроводна линия от килия 20 kV на подстанция „Д.“ до имота, т.е. разходите за изграждане на съоръжения, за които не се спори, че попадат в категорията „реконструкция и модернизация на електрическите мрежи“, да бъдат включени като компонент в цената за присъединяване в случая.

Съдът намира, че оспореното решение на КЕВР е в съответствие с материалния закон и в съответствие със задължителните указания на влезлите в законна сила съдебни решения, посочени по-горе.

Приложимат законова рамка в конкретния случай (доколкото не е налице промяна в установената фактическа обстановка) вече е бил предмет на разглеждане и обсъждане в горесцитираните решения на АССГ и ВАС, в които изрично е прието, че приложение в конкретния случай следва да намерят разпоредбите на чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕВИ. Следователно неоснователни са възраженията в жалбата, че производителят трябва да заплати разходите за реконструкция и модернизация на мрежата, причинени от присъединяването на обекта с оглед приложението в конкретния случай на разпоредбата на чл. 26, ал. 10 от ЗЕВИ. Липсва промяна във фактическата обстановка, която е предмет на обсъждане в горесцитираните решения на АССГ и ВАС, както и (макар и сравнително нова) разпоредбата на чл. 26, ал. 10 е в сила от 23.10.2023 г. и е била действащата към датата на издаване на предходното решение на КЕВР № Ж-301 от 25.03.2025 г., както и горесцитираните решения на АССГ и ВАС.

Осигуряването на достъп до електропреносната и електроразпределителната мрежа е задължение на енергийните предприятия, лицензирани за осъществяване на съответната дейност, което те са длъжни да изпълнят по отношение на всеки производител и обект за производство, които отговарят на предвидените в закона условия, т. е. изискванията към обектите и производителите на електрическа енергия за присъединяване към мрежите са нормативно установени и лицензиантите не могат да поставят други, допълнителни изисквания или да извършват друга преценка извън тази относно спазването на нормативните изисквания. Съгласно чл. 116, ал. 1 от ЗЕ операторът на електроразпределителната мрежа е длъжен да присъедини всеки обект на производител при изпълнение на законовите предпоставки. Съгласно разпоредбата на чл. 116, ал. 3 от ЗЕ операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа е длъжен да извършва разширението и реконструкцията на електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа, свързани с присъединяването на обекти на производители или на съоръжения за съхранение на електрическа енергия, до мястото на присъединяването. Следователно, когато техническата възможност за присъединяване налага нов трафопост, подмяна на елементи от мрежата, усилване,

реконструкция или модернизация на съществуващата инфраструктура, това поначало е част от законовото задължение на оператора, а не основание тези инвестиции да бъдат прехвърляни автоматично върху заявителя. Отделно от това, съгласно чл. 116а, ал. 1 от ЗЕ операторът на електропреносната мрежа е длъжен да присъединява обекти на оператор на електроразпределителна мрежа във връзка с разширяване, реконструкция и модернизация на електроразпределителните мрежи, както и за присъединяване към тях на обекти на производители, съоръжения за съхранение на електрическа енергия и клиенти на електрическа енергия.

По въпросите за присъединяване на производители от възобновяеми източници се прилага специалният режим на ЗЕВИ. В Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), който е основният нормативен акт, регулиращ обществените отношения във връзка с производството на електрическа енергия от възобновяеми източници, ясно е казано как се разпределят разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване на енергиен обект на производител към съответната мрежа. Съгласно чл. 27, ал. 1 от ЗЕВИ разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване на енергиен обект на производител към съответната електроразпределителна мрежа до границата на собственост на електрическите съоръжения са за сметка на производителя. Според ал. 2 разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване на енергийния обект на производител към съответната мрежа от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, както и за развитие, включително реконструкция и модернизация, на електрическите мрежи във връзка с присъединяването са за сметка на собственика на съответната мрежа. Границата на собственост на електрическите съоръжения според ал. 3 се определя съгласно наредбата по чл. 116, ал. 7 от Закона за енергетиката. Това означава, че всички съоръжения за присъединяване преди границата на собственост на енергийните съоръжения до мястото на присъединяване, трябва да се извършат от и за сметка на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, собственик на съответната мрежа. Съвсем ясно разпоредбата на чл. 27, ал. 2 от ЗЕВИ определя, че разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване на енергийния обект на производител към съответната мрежа от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, както и за развитие, включително реконструкция и модернизация, на електрическите мрежи във връзка с присъединяването, са за сметка на собственика на съответната мрежа. Материалноправната рамка изисква разграничение между действителните разходи за съоръженията за присъединяване, включими в индивидуалната цена, и разходите за развитие, реконструкция или модернизация на електроразпределителната мрежа. Не е предмет на спор, че разходите за подмяна на съществуващ силов трансформатор № 2 (40 MVA) с нов, с номинална мощност (50 MVA), включително необходимите защиты в подстанция Д. и изграждането на нова въздушна електропроводна линия от килия 20 kV на подстанция „Д.“ до имота попадат в категорията „реконструкция и модернизация, на електрическите мрежи“, която категория е изрично изключена от компонентите, които могат да се включат в цената за присъединяване в случая (чл. 27, ал. 2 от ЗЕВИ). Член 32, ал. 1 от НРЦЕЕ допуска индивидуалната цена да включи действителните разходи за изграждане на съоръженията за присъединяване, но не променя законовия носител на разходите по чл. 27, ал. 2 от ЗЕВИ. Следователно не е достатъчно дадена дейност да е фактически предизвикана от заявлението или да не е била включена предварително в инвестиционната програма. Необходимо е да се установи нейното конкретно техническо предназначение и отношението ѝ към границата на собственост и мястото на присъединяване, а в конкретния случай безспорно е установено, че процесните разходи са за реконструкция и модернизация. Несъответствието на становището с чл. 27 от ЗЕВИ, съгласно който задълженията

за изграждане на съоръжения за присъединяване от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, както и за развитие - реконструкция и модернизация на електрическите мрежи във връзка с присъединяването, които безусловно в закона са посочени, че са за сметка на собственика на съответната мрежа „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, предпоставят законосъобразността на решението на КЕВР. Липсата на конкретни мотиви относно елементите на цената на присъединяване не освобождава електроразпределителното дружество от задължението му да спази императивните изисквания на чл. 27 от ЗЕВИ.

Съгласно ЗЕ на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е въведено задължение при условията на всеобщо предлагана услуга да осъществява дейността по разпределение на електрическа енергия през мрежата на територията на лицензията, дадена му от КЕВР. За да изпълни тези свои задължения, разпределителното дружество следва да извърши реконструкция, каквато твърди, че е необходима, за да присъедини съответния обект. Съгласно чл. 109, ал. 1, т. 1 ЗЕ операторът на електропреносната мрежа е длъжен да осигурява сигурно, безопасно и ефективно функциониране на електроенергийната система, включително за извършва необходимите реконструкции за своевременно присъединяване на обектите по ЗЕВИ. Повишаването капацитета и ефективността на мрежата е законова цел на мрежовия оператор, която е постоянна, неотменна и безусловна. Повишената ефективност служи и на интересите на производителите и на потребителите, и на националния интерес. Изявленията на оператора са основани на необходимостта от преустройство на мрежата, което всъщност е задължение именно на нейния оператор. В практиката си ВАС еднозначно и последователно приема, че изчерпаният капацитет, нуждата от реконструкция или липсата на инвестиционни намерения не оправдават нито отказ, нито прехвърляне на тези разходи върху заявителя.

Нещо повече, съгласно чл. 28 от ЗЕВИ операторите на разпределителните електрически мрежи във връзка с изпълнение на целите и мерките, заложили в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници, включват в ежегодните инвестиционни и ремонтни програми средства за развитие на мрежите, свързани с присъединяването, преноса и разпределението на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници. Повишаването капацитета и ефективността на мрежата е законова цел на мрежовия оператор, която е постоянна, неотменна и безусловна. Повишената ефективност служи на интересите на производителите и потребителите и с това съответства на националния интерес. Съгласно ЗЕ на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е въведено задължение при условията на всеобщо предлагана услуга да осъществява дейността по разпределение на електрическа енергия през мрежата на територията на лицензията, дадена му от КЕВР. Целта на ЗЕВИ е определена от законодателя още при приемане на закона и от приемането му до момента и е подчертана както в мотивите към законопроекта за ЗЕВИ, така и в самия закон. Тази цел е именно насърчаване на производството и потреблението на енергия, произведена от възобновяеми източници, съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона, което се постига, наред с другото, чрез въвеждане на схеми за подпомагане производството и потреблението на електрическа енергия от възобновяеми източници. В този смисъл неоснователно е възражението в жалбата, че производителят трябва да заплати разходите за реконструкция и модернизация на мрежата, причинени от присъединяването на обекта.

Следователно, когато мрежовият оператор структурира условията по начин, при който обектът да бъде присъединен през нов трафопост, който остава елемент от мрежата, или през реконструирана част от съществуващата мрежа, той не може да представя тази мрежова инвестиция като „цена за присъединяване“, дължима от производителя, само защото без нея присъединяването е технически невъзможно. Техническата необходимост не променя законовото разпределение на разходите. Видно от гореизложеното „Електроразпределителни мрежи Запад“

ЕАД като оператор и собственик на съответната мрежа не е спазило чл. 27, ал. 2 от ЗЕВИ. Разходите за изграждане на съоръжения за присъединяване на енергийния обект на производител към съответната мрежа от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, както и за развитие, включително реконструкция и модернизация на електрическите мрежи във връзка с присъединяването на ФЕЦ с мощност 2.2 MW, предвидена за изграждане в имот с идентификатор 04279.109.33, местност П. мост, находящ се извън регулационните линии на [населено място], следва да са за сметка на собственика на съответната мрежа „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД.

Предвид изложеното правилно и обосновано КЕВР е взела решение, с което е дала задължително указание на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД да издаде становище с посочени условия за присъединяване и определяне на цена на присъединяване, отговаряща на нормативните изисквания на чл. 27 от ЗЕВИ. Влязлото в сила отменително решение обвързва административния орган и не допуска повторно възприемане на вече отречена теза. По делото е безспорно, че предходно решение на КЕВР, с което е било потвърдено включването на тези разходи, е било отменено с влязъл в сила съдебен акт. След отмяната на първоначалното решение комисията е била длъжна да се съобрази с правните изводи на съда и да постанови нов акт в съответствие с тях.

По изложените съображения съдът приема за законосъобразно оспореното решение на регулаторния орган, с което предвид установеността на твърдяното от жалбоподателя пред КЕВР нарушение, извършено от „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, са дадени задължителни законосъобразни указания за отстраняването му. Поради това жалбата, по която е образувано съдебното производство, като неоснователна, следва да бъде отхвърлена. Волята на административния орган е обективизирана в предвидената от закона писмена форма, без да са допуснати нарушения на материалния закон или нарушения на административнопроцесуалните норми.

При този изход на спора искането на ответника за присъждане на направените в производството разноски е основателно. Жалбоподателят следва да заплати на КЕВР сума в размер на 102,26 евро за юрисконсултско възнаграждение, определено съгласно чл. 78, ал. 8 от ГПК във връзка с чл. 37, ал. 1 от Закона за правната помощ и във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Заинтересованата страна претендира разноски за заплатено адвокатско възнаграждение, каквито следва да бъдат присъдени в посочения и заплатен размер от 2 400 евро на основание чл. 143, ал. 4 от АПК. Възражението за прекомерност на ответника не отговаря на изискването за мотивираност, установено в чл. 78, ал. 5 от ГПК, тъй като липсват конкретни съображения относно несъразмерността на претендираното възнаграждение, съдът намира същото и за неоснователно, доколкото счита претендирания размер на адвокатско възнаграждение за адекватен и справедлив с оглед характера, предмета, сложността, интереса по делото и обема на осъществената правна защита, както и при съобразяване с Решение на СЕС по дело C-438/22 от 25.01.2024 г.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК Административен съд София -град, III отделение, 16-ти състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], [улица], „И. П.“, представлявано от членовете на Управителния съвет Р. Ц. и В. С., срещу Решение № Ж-193/11.03.2026 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), с което на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД са дадени задължителни указания в 7-дневен срок да изготви и представи на „К и К – 2011“ ООД

становище за присъединяване на ФЕЦ с мощност 2.2 MW, предвидена за изграждане в имот с идентификатор 04279.109.33, местност П. мост, находящ се извън регулационните линии на [населено място], помествайки цена за присъединяване в съответствие с разпоредбата на чл. 27 от Закона за енергия от възобновяеми източници (ЗЕВИ) и мотивите на решението.

ОСЪЖДА „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД с ЕИК[ЕИК] да заплати на Комисия за енергийно и водно регулиране сумата от 102,26 (сто и две евро и двадесет и шест евроцента) евро разноски по делото.

ОСЪЖДА „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД с ЕИК[ЕИК] да заплати „К и К 2011“ ООД с ЕИК[ЕИК] сумата от 2 400 евро (две хиляди и четиристотин) евро разноски по делото. Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховен административен съд на Република България в 14-дневен срок от получаване на съобщението.

СЪДИЯ: